

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 270/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kotoutumiskoulutuksen laadun varmistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan /sd. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 270/2022 vp:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä kotoutumiskoulutuksen siirtämiseksi opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen ja valtionosuusrahoitteiseksi toiminnaksi ja

mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, jotta kotoutumiskoulutuksen aloittamista voidaan aikaistaa ja laatua sekä tuloksellisuutta parantaa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kotoutumiskoulutus on keskeinen kotoutumisen edistämisen palvelu, ja sen laadukas toimeenpano on tärkeää. Työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen lähtötasoon ja kotoutujan omiin tavoitteisiin nojaavaa asiakassegmentointia, moduulirakennetta ja työelämälähtöisyyttä on viime vuosina lisätty. Hankintojen kautta koulutuksen järjestämisessä on pystytty joustavasti vastaamaan alueiden ja maahanmuuttajien erilaisiin ja nopeastikin muuttuviin tarpeisiin. Myös hankintaprosessin laadunvarmistusta on vahvistettu.

Kotoutumiskoulutuksen rakenteellinen kehittäminen kytkeytyy käynnissä olevaan työvoimapalveluiden siirtoon kunnille ja kotoutumislain (1386/2010) kokonaisuudistukseen, joiden molempien osalta hallituksen esitykset ovat parhaillaan lausuntokierroksella. Eduskunnalle edellä mainitut hallituksen esitykset on tarkoitus antaa syys-lokakuussa 2022.

Työvoimapalvelu-uudistuksen myötä vastuu myös työvoimakoulutuksena järjestettävästä kotoutumiskoulutuksesta siirtyisi kunnille. Valmisteilla olevan esityksen mukaan järjestämisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän toimivaltaan kuuluisi päättää, miten se työvoimapalvelunsa kuten työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen toteuttaisi. Uudistuksen myötä työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen rahoitus on suunniteltu korvattavan kunnille pääosin osana valtionosuusjärjestelmää vieraskielisyyskriteerin perusteella. Erityisesti kansainvälistä suojelua saavien ja heihin rinnastettavien henkilöiden kotoutumiskoulutukseen käytettävä osa olisi kuitenkin tarkoitus korvata erillisenä laskennallisena korvauksena kunnille, jotta rahoitus kohdistuisi viiveettä niille kunnille, jotka ottavat vastaan esimerkiksi kiintiöpakolaisia.

Kotoutumislain kokonaisuudistuksessa säädettäisiin yksityiskohtaisemmin kotoutumiskoulutuksen sisällöistä, tavoitteista, järjestämisestä ja yhteensovittamisesta esimerkiksi muiden työvoima- ja koulutuspalveluiden kanssa. Kokonaisuudistuksessa on myös tarkoitus säilyttää voimassa olevaa kotoutumislakia vastaava mahdollisuus järjestää kotoutumiskoulutusta työvoimakoulutuksen lisäksi omaehtoisena opiskeluna. Lisäksi kokonaisuudistuksessa on tarkoitus uudistaa edellytyksiä tukea omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella. Lakiin lisättäisiin myös kotoutumiskoulutuksen valtakunnallinen kielitaidon päättötestaus, jotta seuranta voitaisiin toteuttaa nykyistä yhdenmukaisemmin.

Maahanmuuttajakoulutuksen eri järjestämistapojen osalta on selvityksissä tunnistettu sekä vahvuuksia että haasteita eikä mahdollisen järjestämistavan muuttamisen vaikutuksista kotoutumiskoulutukseen ole selvyyttä. Monet laatuun keskeisesti vaikuttavat tekijät eivät myöskään ole sidoksissa yksistään järjestämistapaan, ja kotoutumiskoulutuksessa saavutettuihin kielitaidon tasoihin vaikuttavat myös koulutuksen toteuttajasta riippumattomat seikat, kuten maahanmuuttajan tausta, elämäntilanne ja oppimiskyvyt. Kotoutumiskoulutuksen myönteisiksi arvioidut muutokset ja hallituskaudella valmisteltavat laajat hallinnolliset uudistukset huomioiden, vaihtoehtoisia järjestämistapoja on nähty tarkoituksenmukaiseksi selvittää laajemmin seuraavalla hallituskaudella. Kotoutumiskoulutukseen liittyy myös kehittämistarpeita, ja laadun kehittämistä jatketaan osana käynnissä olevia rakenteellisia uudistuksia ja valmistelemalla kotoutumiskoulutuksen valtakunnalliset laatukriteerit. Opetushallitus yhteistyössä TE-hallinnon kanssa on myös uudistanut kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteet, jotka otetaan käyttöön asteittain syksystä 2022 alkaen. Opetussuunnitelman perusteissa on vahvistettu muun muassa työelämälähtöisyyttä, eri kohderyhmien huomioimista ja arviointia koskevaa ohjeistusta. Jatkovalmistelussa huomioidaan myös eduskunnan (HaVM 10/2022) esiin nostamat kotoutumiskoulutuksen kehittämistarpeet.

Kotoutumislain mukaisesti palveluihin on oikeus maahanmuuttajalla, jolla on voimassa oleva oleskelulupa, jolle on myönnetty oleskelukortti tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity. Kansainvälistä suojelua hakeville tai tilapäistä suojelua saaville tarjotaan vastaanottokeskuksissa tarjottavia vastaanottopalveluita, joista säädetään laissa kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta (746/2011). Vastaanottopalveluihin kuuluu myös vastaanottokeskuksissa järjestettävä työ- ja opintotoiminta.

Helsingissä 13.6.2022

Työministeri Tuula Haatainen

VN/16100/2022-TEM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: